

Név szerinti beszámoló a vészkorszak monori zsidó áldozatairól és a csekély számú túlélőről

Szerkesztették:

Ajtai György	Monor
Koltai Tibor	Monor-Miskolc
Popper László	Monor
Rosta Péter	Monor-Toronto

ÁKOS

Sándor dr. ügyvéd és felesége

I. világháborús hadviselt, tartalékos százados. Kitértek és Adler-ről magyarosítottak Ákosra.

Két fiuk volt:

Pál orvos volt, Péter pedig ügyvéd. Már mindketten meghaltak.

Péter annak idején párbajozott dr. Rosinger Imrével. Pál el akarta venni feleségül Rosinger Vera barátnőjét, Szarka Évát.

AMBRUS

Sándor gyógyszerész és neje Flóri.

A patika a Kossuth Lajos utcán, a Petőfi utcával szemben volt. Kb. 1935-ben eladták a patikát Kátai gyógyszerésznek és felköltöztek Budapestre, ahol György nevű fiukkal együtt túlélték a háborút.

Amikor Ambrus Sándor meghalt, felesége, Flóri Torontóban férjezett dr. Borgida József zsidó ügyvéddel. Flóri néni jelenleg Torontóban él.

A fiuk, György feleségével, Zsuzsával együtt Budapesten él. Az ő gyermekük, Sándor, aki doktorált kultúrmérnök. Sándor első felesége Budapesten zsidó volt. Gyermeük nem volt, elváltak. Sándor újból megnősült, felesége Ágnes, aki keresztény tanárnő. Egyébként különváltan élnek. Egy leányuk él Torontóban.

AUSPITZ

Ferenc és felesége.

Szobafestő mester volt, de ritkán volt munkája, igen szerény körülmények között éltek. A férj 1962-ben halt meg, feleségével együtt a monori zsidótemetőben nyugszanak.

A házasságból három gyermek született.

Lajos Izraelben él, nyug. katona alezredes, három gyermeke és hat unokája van.

György, aki Ajtaira magyarosított, Monoron él, szikvíz üzeme van, felesége Marika, ott él velük együtt 19 éves fiuk, Zsolt is. Velük együtt él és lakik a harmadik testvér, becenevén Cöce is, aki elvált asszony.

BAKONDI

Béla dr. ügyvédjelölt. Eredeti neve Steiner volt. Visszajött a munkaszolgálatból. Egy ideig Fehér Babi férje volt. A háború után elkerült Szolnokra, ahol megyei közellátási kormánybiztos volt, majd ügyvédként működött.

BALLA

Imre id. (1904-1991) és neje Kovács Erzsébet (1909-1991)

A Balla nagypapa és az idősebb Szigeti fiú két leánytestvért vett feleségül. Balláéknak nem született gyermekük, míg Szigetiéknek öt gyermekük volt.

A legelső meghalt a szülésnél, de utána született még Lajos, János, Imre és Rózsi. Imrét odaadták a gyermektelen Balla házaspárnak felnevelésre, akik őt örökbe fogadták és nevükre írták. Később a Balla nagypapa és a Szigeti nagymama meghalása után, Szigeti feleségül vette az özvegy Balla nagymamát, akinek egyébként „szépmama” volt a beceneve, de Balla Imre nem változtatta vissza a nevét Szigetire. Tulajdonukban volt a Korona szálloda, a Popper nyomda és a drogéria között.

Erzsébet a Kölcsey utcában lakó Kovács Ferenc kefégyáros leánya volt. Erzsébet – Böske néven volt egyébként közismert – katolikus vallású volt és Balla Imre a házasságkötés előtt áttért a katolikus vallásra.

Egy fiuk született a házasságból, Imre, aki Torontóban él feleségével együtt, ők gyermektelenek.

BALOG

Ede és felesége. A férj első világháborús katona volt. Az övök volt Monor legnagyobb és legmodernebb péksége. A férj súlyos betegségben meghalt a '30-as évek végén, felesége Auschwitzban halt mártírhalált.

A házasságból három leány született, akik átvészelték a súlyos időket. Rózsi, férjezett Frisch Lászlóné. Margit, férjezett Büchler Lászlóné. Anna, férjezett Waldhauser Sándorné.

BALTIGH

Árpádné született Salamon Mária (Marcsa)

Férje dr. Baltigh Árpád keresztény ügyvéd volt. Két gyermekükkel együtt megmaradtak Monoron. Az asszony testvére Salamon József postatanácsos volt.

Mikor a második világháború után Baltighné meghalt, a család felkérte dr. Rosinger Imrét, hogy a halottat készítse elő a zsidó vallás szerinti temetésre. A temetés maga egyébként a keresztény temetőben történt.

Két gyermekük van. Az idősebb leány, becenevén „Nuno”, jelenleg Szakács Endréné, férje diplomata a kanadai magyar nagykövetségen. A fiú, György,

aki utoljára Budapesten filmgyárban dolgozott, jelenleg is Budapesten lakik.

BARKÓCZY

Imréné, megelőzően Berger Hugóné. Első férje szikvízgyártó volt, de elváltak, majd feleségül ment Barkoczy Imre cukrász mesterhez. Ott dolgozott a fiú, Berger Sándor is, akit Barkoczy Imre adoptált és a nevére íratott. Szívbetegsége ellenére túlélte a háborút. Már meghalt, Monoron van eltemetve. Még a háború előtt kitért.

BECK

Antal, feleségül vette az unokatestvérét, Grozner Rózsit. A férje első világháborús többszörösen kitüntetett katona, tizedesként szerelt le. 1940-ben részt vett az erdélyi bevonulásban. A Deák Ferenc utcában laktak, ahol a házuk mellett gabona, liszt, ásványolaj nagykereskedésük volt. A házasságból két gyermek született. Az idősebb, Klári, született 1924-ben, csipőficamos volt, 1944 elején férjhez ment Grünfeld József budapesti sportolóhoz, aki a zsidó „Vívó- és Atlétikai Klub” (VAC) főtornásza volt. Grünfeld József túlélte a háborút és Gáborra magyarosította a nevét. A fiatalabb gyermek fiú volt, György, született 1930-ban. Gyuri sokat játszott az egyik keresztény kocsisuk fiával, Haál Pistával. Haálék később Herendire változtatták a nevüket. A szülők és a két gyermek is Auschwitzban haltak meg.

BECK

Árpád és felesége.

Fuvarosként dolgozott, két lova volt és azokkal fuvarozott, ha volt megrendelés. Igen szerény körülmények között éltek. Gyermekük: Miklós 1925-ben született, erős, jól fejlett fiú volt, cipész segédként dolgozott, muszusként halt meg. László ugyancsak muszusként halt meg. A legkisebb fiú, Tibor, édesanyjukkal együtt Auschwitzban halt mártírhalált. Az apa muszos volt, majd Mauthausenba deportálták és az ausztriai Gunskirchenben szabadult fel 1945. május 4-én az amerikai csapatok által. Hazatérése után Budapestre költözött, ahol újból megnősült.

BERGER

Géza, első világháborús hősi halott.

BERGER

Hugó és felesége.

Szikvízgyártó volt a Virág utcában. Elváltak, majd Hugó még a második világháború előtt Budapesten meghalt. Egy gyermekük volt, Sándor, aki 1919-ben született.

Bergerné még a '30-as években feleségül ment Barkoczy Imre monori cukrász mesterhez, aki keresztény ember volt. Az új férj Sándor adoptálta, aki így felvette a Barkoczy nevet.

Barkoczy Sándort behívták munkaszolgálatra 1944-ben, és bár szervi szívbeteg volt, ennek ellenére túlélte a háborút és Monoron halt meg, ott is van eltemetve. Még adoptálása előtt keresztény hitre tért.

BERGMANN

Jenő és felesége.

Első világháborús hadviselt, főtörzsőrmester, több kitüntetéssel. Vegyeskereskedésük volt a Kossuth Lajos és a Kistói út sarkán.

Fogadott leányuk, Cecília (Cenci), aki még a háború kezdetén férjhez ment Popper Sándor bádigos fiához, Istvánhoz, aki azonban munkaszolgálatosként Ukrajnában meghalt. B. Jenő és felesége Auschwitzban haltak meg, Cenci túlélte a vészorszakot és férjhez ment Kerényi László budapesti kárpitóshoz, akivel együtt Izraelbe kivándorolt. Egy leányuk van, Noémi, aki Cencivel együtt Haifában él. Cenci időközben megözvegyült. Cenci nyugdíjas ápolónő.

BERGMANN

Kálmán és felesége.

Első házasságából két leánygyermek született, akikkel együtt a háború után költözött Monorra, ahol újból megnősült. A későbbiek során Torontóba került és ott élt Bodzsár Ágnessel. Kálmán már meghalt, özvegye újból férjhez ment, a második férje keresztény ember.

BIRNBAUM

Sándor és felesége.

Miskolcra kerültek Monorra, ortodoxvallásosak voltak. A férj kántor volt, de Monoron nem ez volt a foglalkozása. Két fiuk volt. Az idősebb Artúr erős, jól fejlett fiú volt, gyönyörű énekhanggal. 1929-ben született. A kisebb fiú, Béla, 1933-ban született, szintén szép énekhanggal rendelkezik. Az Andrassy úton laktak, a vasútállomás közelében. A négytagú családból csak az apa jött vissza, az anya és a két fiú Auschwitzban haltak meg.

BOJÁR

Miklós első világháborús hősi halott.

BOKOR

Bertalan bankigazgató és felesége Wahl Elza.

Mindketten Auschwitzban végezték be életüket. A férfi első világháborús hadviselt, tartalékos főhadnagy. A házasságából két gyermek született. Judit 1924-ben született, visszajött Auschwitzból, majd Pesten az Élelmezésügyi Minisztériumban dolgozott előadónaként. Miklós 1927-ben született. Auschwitzba került, ahonnan tüdőbajosan tért vissza, de kigyógyult. Nagyon tehetséges rajzoló volt, így az elsők között kapott Munkácsy-díjat, elsősorban grafikai műveiért. Jelenleg Párizsban él, ahol szintén, mint grafikus művész tevékenykedik. Megnősült, gyermeke is van.

BOSKOWITZ

Ernő és felesége.

Első világháborús hadviselt, tartalékos őrnagy, sok kitüntetéssel, így német vaskereszt, török félhold stb. Sógora, Szántó Adolf ruhaüzletében dolgozott, mint könyvelő. A háborút túlélte, felesége Auschwitzban halt meg. Szántó Adolf elhunyt után 1938-ban B. Ernő 120 pengőt snoderolt

(ajándékozott) abból a célból, hogy a templomba egy színes üveglakot készítsenek Szántó Adolfra való megemlékezésül. Az ablak elkészült, majd 1941-ben egy péntek esti Istentisztelet során valaki kővel bedobta. A tettet nem sikerült elfogni és személye ismeretlen maradt.

B. Ernő a háború után tisztviselőként dolgozott, de később öngyilkos lett.

- BÜCHLER** László és felesége Balog Margit. Monortól távol éltek, csak alkalmilag tartózkodtak Monoron. Gyermeük nem volt. Margit (Manci) jelenleg az USA-ban él, festőművész.
- BRÜLLER** Sándorné özv. Fűszer- és vegyes kereskedése volt a Kossuth Lajos utcában, szemben a Nemzetőr utcával. Auschwitzban halt meg. Két fia volt.
- BRÜLLER** László volt az idősebb, aki Budapestre költözött és a Polacsek fakereskedő cégnél volt főkönyvelő. Felesége is Monorról származott, Lőwy Katalin, édesanyjának fűszerüzlete volt. Gyermeük nem volt, a férj muszoként meghalt, a feleség túlélte a háborút és Budapesten egy trafikban dolgozott, onnan ment nyugdíjba és Budapesten halt meg 1987-ben.
- BRÜLLER** István, Monoron a Hitelbankban volt könyvelő. Nős volt, de nem Monorról nősült. Volt egy kislánya is. A feleség és a gyermek Pestre mentek, túléltek a vészkorszakot, de az apa muszoként meghalt.
- CSILLAG** András és testvérei, Sári és Erzsébet. Bandi tisztviselő volt, nőtlen, a leányok hajadonok. András muszoként halt meg, a leányok Auschwitzban fejezték be életüket.
- DERERA** József és felesége. Kitértek voltak, a férj a Magyar igazgatója volt, onnan ment nyugdíjba. Felesége htb. Mindketten Auschwitzban haltak meg. Gyermeik: Éva, Dr. Burján Béla keresztény orvos feleségként menekült meg. A háború után elváltak és ifj. Kovács Ferenc kefégyáros lett a második férje. Két gyermekük, valamint ők is meghaltak már.
- DERERA** Miklós. Túlélte a háborút, 1956-ban Ausztráliába ment, ahol gyapotfarmja volt, 1990-ben meghalt. Fia és unokái Ausztráliában élnek.
- DEUTSCH** Endre és testvére László, özvegy édesanyjukkal együtt táncmesterek voltak Monoron. László volt a fiatalabb testvér. Muszoként Ukrajnában volt, ahol lefagytak a lábujjai, ezért azokat amputálni kellett. A háború után kivándoroltak a testvérek az USA-ban élő rokonaikhoz.
- DEUTSCH** Mihály, tisztviselőként dolgozott. Játszott a helyi futballcsapatban is. A háborút túlélte, Budapestre költözött, ahol továbbra is tisztviselőként dolgozott. Megnősült, 1968-ban meghalt. Felesége is meghalt 1978-ban.

Fiuk, Deutsch Péter, aki Budapesten biztosítási kárbecslőként dolgozik. Az ő fia Deutsch Tamás hátúszó olimpikon, aki részt vett a szülői, majd 1992-ben a barcelonai olimpián és ott a 200 méteres hátúszás döntőjében a hetedik helyen végzett. Világbajnokságon volt már negyedik helyezett is. Természetesen részt vett már Európa Bajnokságon, valamint Izraelben a Makkabiádon is és minden versenyén szép eredményeket ért el. Jelenleg az USA-ban él, ahol egyetemi hallgató.

DIKKER

Károly, Dicker Benjamin és felesége voltak a szülei.

A szülőknek egy gyengén menő fűszerüzletük volt a Kossuth utcában, a bazár-soron. Az apa még a '30-as években agyvérzés következtében meghalt. Utána az özvegy még egy darabig fenntartotta a boltot, de azután tönkrement és bezárt. Az idős asszony Auschwitzban halt meg.

Egyetlen gyermekük volt Károly, akit jó tanulmányi eredményei alapján felvettek Budapesten az egyetem bölcsészeti fakultására. Jól tanult, a diplomát azonban nem tudta megszerezni, mert behívták munkaszolgálatra, ahonnan már nem tért vissza. Egyébként lelkes cionista volt. Korán nősült, Gubmann Zoltán unokáját, Bleier Györgyit vette feleségül, de gyermekük nem volt. A feleség szintén Auschwitzban halt meg.

DOMOKOS

László. Felesége keresztény volt, két gyermekük Piroska és László. A fiút vonat ütötte el és meghalt. Az apa az első világháborúban zászlós volt, súlyos légnyomás következtében hadirokkant lett, erősen dadogott. Megérte a felszabadulást, a '40-es évek végén halt meg. Leánya, Piroska, férjzett Pogány Miklósné, az OTP-nél dolgozott tisztviselőként.

EIBENSCHÜTZ

Vilmos és felesége.

Első világháborús hadviselt, bádogos mesterként dolgozott a piac-térnél lévő műhelyszalonon. Hat gyermekük volt. A legidősebb Endre, szintén bádogos, apja műhelyében dolgozott, kitért, keresztény nőt vett feleségül. Mint fehér karszalagos muszos halt meg Ukrajnában.

A következő fiú György, dologkerülő életmódot folytatott. Ukrajnában muszusként megszökött, elfogták, halálra ítélték és kivégezték.

Testvérük László, ugyancsak bádogos volt, a háború után Nyíregyházára került, megnősült, keresztény volt a felesége. Önálló bádogos mesterként dolgozott, majd 1985-ben meghalt.

Ferenc volt a legkisebb fiú, muszusként halt meg.

Két leánytestvér is volt, Anna volt az idősebb, Izraelbe ment. A húga Erzsébet, férjezett Hanák Józsefné, a férje muszoként halt meg, ő pedig ugyancsak Izraelbe vándorolt ki.

EISINGER

Gábor, 1921-ben született, apja Adolf, anyja Goldstein Etelka. A szülők elváltak. Gábor általában Monoron tartózkodott a nagyszülőknél, Goldstein Józsefnél, akinek fűszerüzlete volt a Mátyás király utcában. A monori izr. elemi iskola elvégzése után a budapesti zsidó gimnáziumba írták be, ahol négy évet végzett, majd még két évet végzett Budapesten kereskedelmi iskolában. Utána segédmunkásként dolgozott Pesterzsébeten a Polacsek-féle fűrészüzemben. 1942-ben behívták muszosnak, majd 1944 végén Kőszegre került. Itt a lábain fagyási sérüléseket szenvedett. Az 1945. márciusi kiürítéskor ott maradt Kőszegen és a nyilasok, mint mozgásképtelent, sorstársaival együtt kivégezték. Szülei külön-külön túléltek a háborút. Anyja a '80-as években halt meg, apja már szintén meghalt. A családnak nem maradt leszármazottja.

ERDŐS

Árpád és felesége.

Első világháborús hadviselt. Eredeti neve Engelsberg volt. Előbb a MÁV-nál volt hordár, majd a zsidótörvény miatt elbocsátották. Utána Monoron a Polacsek-fatelepen dolgozott segédmunkásként. Két fiuk volt, az idősebb László 1920-ban született, vésnök segédként dolgozott Budapesten a Bienenstock cégnél, majd bevonult és muszoként halt meg.

Öccse György, jóval fiatalabb volt és a szülőkkel együtt Auschwitzban halt mártírhalált.

FARKAS

Sándor fényképész, felesége keresztény volt.

Első világháborús hadviselt, 75%-os hadirokkant. Az egyik szemét kilőtték, azon a helyen parittyakötést viselt. Fényképész műterme volt a Kossuth Lajos utcában. Nem tért vissza a deportálásból.

FEHÉR

Hermann dr. orvos és felesége.

Debrecenből költöztek Monorra a '30-as évek közepén. Már régebben kitért az egész család. Leányuk beceneve „Baby” volt, 1945-ben gyermeke született. Utána férjezett dr. Bakondi Lászlóval, de rövid idő múltán elváltak.

FEUERMANN

Ernő és felesége.

Első világháborús hősi halott.

Özvegyének fűszerüzlete volt a Kossuth Lajos utcában, szemben az evangélikus templommal. Két fiuk volt, Endre az üzletben dolgozott, muszoként halt meg. Testvére felesége keresztény asszony, fiukkal együtt mindhárman életben maradtak.

FLEISCHER

Károly dr. és felesége Krausz Ella.

Jogi és államtudományi doktorátusa volt, de nem volt állása. Első világháborús tartalékos főhadnagy, több kitüntetéssel. Az orosz fronton kilőtték az egyik szemét, ezért 50%-os hadirokkant volt. Egy időben a Polacsek-fatelepen dolgozott, segédmunkásként. Első felesége Nagy Irén volt, aki azonban fiatalon meghalt. Tőle született fia, F. György, aki a bődíszműves szakmát tanulta ki és jelenleg Izraelben él, Kfar Hahores kibucban, jelenleg hetven éves.

Dr. F. Károly Auschwitzban halt meg, felesége 1942-ben Monoron halt meg. Egyébként a monori zsidó elemi iskolában kézimunkát tanított.

FLEISCHER

Zoltán és felesége.

Putnokról jött Monorra, ahol a Gettler-féle fatelepen dolgozott tisztviselőként. A munkaszolgálatból visszajött, megnősült és önálló fakereskedő lett. Később Pestre költözött feleségével, Piroskával és Júlia nevű leányukkal. Előbb a felesége, majd Zoltán is meghalt az 1980-as években. Leányuk jelenleg is Budapesten él.

FLEISCHMANN

Izidor és neje.

Első világháborús hadviselt. Megvette a Virág utcában lévő Berger-féle szódavízgyártó üzemet. Mindketten Auschwitzban haltak meg. Fiuk, György, gyakornokként dolgozott a Polacsek-féle fakereskedő cégnél, majd, mint 1920-as születésű, bevonult munkaszolgálatra és Ukrajnában halt meg. A leány, Zsuzsi, 1925 szeptemberében született, átvészelte a holocaustot, férjénél van, Székesfehérváron él, a „Sába” üzlet tulajdonosa.

FRIEDLANDER

Henrik és felesége, becenevén Sziszi.

A férj első világháborús hadviselt volt. Az egy tantermes monori izr. elemi iskola tanítója volt. A házasságából két gyermek született, Erzsébet 1926-ban, György 1928-ban.

Az apa munkaszolgálatos volt, ahonnan visszajött, az anyát és a két gyermeket Auschwitzba vitték, ahonnan egyikük sem jött vissza.

A háború után az apa tovább tanítókodott a Nemzetőr utcai elemi iskolában, majd újból megnősült, de az új házasságból nem született gyermek. Budapesten halt meg az 1960-as években.

FRIEDMANN

Ernő és neje, Margit.

A férj első világháborús hősi halott.

Fűszerüzletük volt a Kistói utcában lévő házukban, ami 1944. májusig működött. Az asszony testvére Szűcs Rebeka volt, ők mindketten unokatestvérei voltak Dr. Rosinger Imre ügyvédnek. Margit 1944-ben Auschwitzban halt meg. A házaspárnak három gyermeke született.

A legidősebb László, aki az üzletben segédkezett, visszajött a munkaszolgálatból, majd a háború után az USA-ban élő rokonokhoz vándorolt ki. Ott feleségül vette a New York-i születésű, de magyar zsidó

származású Szilviát. László Bronxban egy pékség sofőrjeként dolgozott, már meghalt. Gyermeke nem volt.

György (Gyurka) tisztviselőként dolgozott Monoron, a Huppert-féle fakereskedésben, majd a zsidótörvény hatályba lépése után a Polacsek fatelepen, Vecsésen segédmunkásként dolgozott. Ukrajnában halt meg munkaszolgálatosként, bár nagyon edzett, erős fiatalember volt.

Rózsi, 1936-ban férjhez ment Breier Imréhez, aki akkor sofőr volt a Hermann Izidor Kft-nél. Az esküvőre megjött New Yorkból nagybátyjuk, aki ott „Paprikás Weisz” néven volt közismert. Szombaton a monori zsidó templomban „Paprikás Weisz” egy akkoriban nagy összeget, 80 pengőt snoderolt. Breier Imre visszajött a munkaszolgálatból, feleségül vette Révész Mártát, Pestre költöztek, ahol Ági nevű leányuk született. 1957-ben kivándoroltak Izraelbe, ahol Imre ugyancsak gépkocsivezetőként dolgozott, majd szívinfarktusban meghalt. Márti jelenleg is ott él, Kfar Saba városban. Leányuknak, Áginak négy gyermeke van.

FRISCH

Sándor és neje.

Első világháborús hadviselt, tartalékos zászlósként szerelt le. Monoron halt meg a '30-as évek elején. Özvegye Auschwitzban halt meg.

A házasságából négy gyermek született. László, aki a Polacsek fatelepen volt könyvelő, majd feleségével, Balog Rózsival és 1939-ben született fiukkal, Ivánnal együtt 1940-ben kivándoroltak az USA-ba. László ott halt meg leukémiában, 1960-ban. Fia, Iván az USA-ban egyetemi tanár.

Endre (Bandi) ugyancsak a Polacsek cégnél dolgozott, visszajött munkaszolgálatból és Kaposvárra került, ahol a Tüzépnél volt tisztviselő. A '80-as években halt meg. Egy fia maradt utána.

Márta 1938-ban kivándorolt Angliába, ahol háztartási alkalmazottként dolgozott. Ella itthon maradt, Auschwitzban fejezte be életét.

FUTÓ

Imréné, született Stern Rózsi (Csöpi).

Különváltan élt a férjétől. Kisfia volt Péter, aki 1938-ban született. Mindketten Auschwitzban végezték életüket.

GÁRDOS

Mór és felesége.

Első világháborús katona, meghalt még a második világháború előtt. Fűszerkereskedése volt. Gyermekek nem született. Özvegye férjhez ment Steiner Józsefhez, aki az Új telepen lakott. Mindketten Auschwitzban végezték életüket.

GELLÉRT

László, Gellért Manó fia.

Könyvelőként dolgozott Monoron, a Hermann Izidor Kft-nél. Hazatért a deportálásból, megnősült és Budapestre költözött, ahol tisztviselőként dolgozott. Gyermekek nem született, a '70-es években halt meg.

GELLÉRT

Manó és felesége. Goldsteinről magyarosította a nevét. Részt vett az első világháborúban. Órásmester volt, a Kossuth Lajos utcában volt a műhelye, a Kátai-féle patika mellett, ahol egy segéddel dolgozott. Feleségének unokatestvére volt a „Falu Tamás” néven író jőnevű költő, alias Markbreiter, aki egyébként Ócsán volt közjegyző. A Felvidék visszatérése alkalmából ő írta a „Nem kell nekünk a más folyója” szövegű irredenta dalt. Gellért Manó és felesége ugyancsak Auschwitzban haltak meg.

GELLÉRT

Sándor, született 1893, és felesége Tolnai Eszter.
Első világháborús hadviselt tizedes, több kitüntetés tulajdonosa, kétszer sebesült. Felesége Szabadkáról származott. Monoron volt óra-ékszer-műtárgy kereskedésük a Kossuth és a Petőfi utcák sarkán.
Mindketten Auschwitzban haltak mártírhalált.
Egy gyermekük volt, Tibor, aki nyomdai gépmesterként dolgozott a Popper-féle nyomdában. 1944-ben behívták muszosnak, majd deportálták és 1945. Május 4-én szabadult fel az ausztriai Gunskirchen-i lágerben. Utána Monoron, majd Budapesten élt, a Szikra Nyomdában dolgozott. Megnősült, a házassága rosszul sikerült, elvált, gyermeke nem volt. 1958 novemberében szívinfarktus következtében hirtelen meghalt.

GELBMANN

József és felesége. Mindketten meghaltak még jóval a háború előtt. Nagyon szerény körülmények között éltek.

GETTLER

László és neje, Erzsébet.
Fatelepe volt az Andrássy úton a vasútállomás közelében. Gyermekekük nem volt, mindketten Auschwitzban haltak meg.

GLÜCK

Sándor és neje.
Mozgáskorlátozott ember volt (sántított). Fűszerkereskedése volt a Kossuth Lajos utcán, a gőzmalom közelében. Mindketten Auschwitzban végezték be életüket. Két felnőtt gyermekük volt.

GLÜCK

Júlia (Juliska).
G. Sándor leánya volt. Nem ment férjhez, az üzletben segédkezett. Auschwitzban halt meg.

- GLÜCK** József, G. Sándorék fia, első világháborús hadviselt. Nőtlen volt, szüleinél lakott, műszerészként dolgozott Budapesten a Marx és Mérei-féle gyárban. Auschwitzban halt meg.
- GOLDSTEIN** Fülöp és neje, Langesfeld Olga.
Első világháborús hadviselt, a sebesülési érem tulajdonosa. Hosszúpipás, magyarbajuszos, parasztos kinézésű és öltözetű ember volt. Az Új-telepen volt egy gyengén menő szatócsüzlete. Négy gyermekük volt, a legidősebb, Imre segédként dolgozott a Widder-féle divatüzletben. A kisebb gyermekek voltak: Miklós, Tibor és egy kislány. A hattagú családból senki sem jött vissza, munkaszolgálatban, illetve Auschwitzban haltak meg.
- GOLDSTEIN** József és felesége.
Első világháborús katona. Fűszerüzlete volt a Mátyás király utcában, közel a vasútállomáshoz. Gyermekeik mind leányok voltak. Etelka volt a legidősebb, férjzett Eisinger Adolfné, E. Gábor édesanyja. Elvált, majd férjhez ment. Rózsi nem volt férjnél, sánta volt, az üzletben és a háztartásban segédkezett. Irma szintén nem volt férjnél, a háború után Budapestre költözött. G. József a '30-as évek végén halt meg, özvegye, aki súlyos cukorbeteg volt, Auschwitzban végezte, úgyszintén Rózsi is.
- GOLDSTEIN** Pál és felesége.
Apja, G. Sándor fűszerüzletében dolgozott, gyermek nem volt. Ő munkaszolgálatban, felesége Auschwitzban halt meg.
- GOLDSTEIN** Sándor, G. Pál apja.
Özvegyember volt, részt vett az első világháborúban. A község külső részén, a cigánytelep közelében volt a szatócsüzlete.
A deportálástól és a gázkamrától megmenekült oly módon, hogy a bevagonírozás előtt behívták a Kispál-féle vendéglőbe, amikor vödörrel a kezében a kútra ment vízért. Behívták fröccsöt inni. A csendőrök észrevették, de egy bátor keresztény asszony, Csákiné (Kati néni) gyorsan a házába hívta, és a padlásán rejtegette. Így érte meg az orosz csapatok bejövételét. Csáki Kati néni 1959-ben halt meg, 81 éves korában.
- GROSINGER** Simon és felesége.
Első világháborús hadviselt, őrmester, több kitüntetéssel. Fűszerüzlete volt Hunnia néven a Kossuth Lajos utcában, a bazársor végén. Az üzlet a '30-as évek elején tönkrement és bezárt. Utána ügynökként dolgozott a Polacsek cégnek, járta sorba a pékeket és azoknak adott el tűzifát. Feleségével együtt Auschwitzban halt meg.
Négy leányuk volt, akik közül hárman saját, Monoron a legjobb hírű varrodájukban dolgoztak, a Kossuth Lajos és a Mátyás Király utca sarkán

lévő házukban. Rózsi vezette a varrodát, nem volt férjnél. Mancsi szintén a varrodában dolgozott, majd már a háború idején férjhez ment Szekeres, akkor még Stern Imréhez. A legfiatalabb lány Éva volt, aki 1924-ben született. Szintén a varrodában dolgozott. Menyasszonya volt Klein István szövőmunkásnak. Mindhárom leánytestvér meghalt a deportálásban. A legidősebb lány, Lili, Miskolcra ment férjhez, a férj fogtechnikus volt, Róth nevű, de meghalt a deportálásban. Lili visszajött és férjhez ment Sebestyén Fülöp írógép kereskedőhöz, aki az államosítás után írógép-műszerészként dolgozott. Közös gyermekük nem volt. Már mindketten meghaltak.

GROSZ

Dezső és felesége, Popper Teréz (Tercsi).

Az 1930-as évek közepe táján került Monorra Karcagról, ahol az ottani kántor fiaként élt. Mint nyomdász, feleségül vette Popper Ernő nyomdatulajdonos leányát és a továbbiakban ő is a nyomdában dolgozott. Dezső jól tudott szavalni és előadni, részt vett a zsidó kulturális rendezvényeken, segítette a baloldali írókat és költőket. A Popper-nyomda állította elő a háború előtt és alatt, például a baloldali Zelk (Zelkovic) Zoltán verseit, a későbbi Kossuth-díjas költőét.

A Kossuth Lajos utcán laktak, apósáékkal együtt. Egy fiuk született, György, az ifjabb Balla Imre akkori barátja. Gyuri és édesanyja egyaránt Auschwitzban haltak mártírhalált. Dezső túlélte a háborút és Pestre költözött, ahol megnősült. A Csepel Műveknél dolgozott, a '80-as években halt meg.

GROSZ

Ferenc és felesége, Grünfeld Magda.

Testvére volt Grósz Dezsőnek, és mint nyomdász szintén a Popper-nyomdában dolgozott, szedőként. 1944-ben kötött házasságot a monori kántor leányával. Ferenc muszosként meghalt, felesége visszajött Auschwitzból. Azután Debrecenbe költözött és matematika tanárnóként dolgozott. Újból férjhez, Kuti József iskolaigazgatóval. Jelenleg is Debrecenben élnek, gyermekük nincs.

GROSZ

Malvin, szintén Grosz Dezső testvére.

Visszatért a deportálásból, egy ideig még Monoron lakott, azután férjhez ment Békéscsabára, három gyermeke született. Jelenleg már nem él.

GROZNER

József, gabonakereskedő volt, Beck Antal apósa. Mint özvegyember halt meg 1936-ban. Vallásos ember volt, szorgalmas templombajáró.

GROZNER

Károly, G. József fia, született 1919-ben.

1940-ben behívták muszosnak és Ukrajnában halt meg.

GRÜNFELD

Simon és felesége.

Első világháborús hadviselt. Kántorként működött a monori zsinagógában. Feleségével együtt Auschwitzban halt meg.

Gyermekeik: Ármin volt a legidősebb, textiles boltban dolgozott segédként, de a '40-es években már állástalan volt. Muszoként halt meg Ukrajnában. Sándor, bádogosként dolgozott Popper Sándor műhelyében. Nyíregyházára nősült, felesége nem tért vissza a deportálásból. Ő visszajött a munkaszolgálatból és továbbra is Nyíregyházán dolgozott önálló bádogosként. Újra megnősült és egy leányuk született. Pár évvel ezelőtt meghalt.

Zoltán asztalossegéd volt, Bekker Ádám asztalosnál. Muszoként halt meg Ukrajnában.

Árpád nyomdász szedőként dolgozott a Popper-nyomdában. Ő is muszoként halt meg Ukrajnában. Magda és Lajos ikertestvérek, 1922-ben születtek. Lajos visszajött a deportálásból, 1946-ban kivándorolt Palesztinába, de 1951-ben visszajött és Debrecenben telepedett le, ahol testvére, Magda már akkor ott lakott. Debrecenben a Gördülő Csapágy Műveknél (GÖCS) dolgozott, mint csoportvezető. Nevét Gálra magyarosította. Nyugdíjasként él Debrecenben feleségével és két gyermekével.

Magda Miskolcon az izr. tanítóképzőben szerzett tanítónői oklevelet. Első férje Grosz Ferenc muszoként meghalt. Magda férjhez ment Kuti József tanárhoz. Magda megszerezte a tanári oklevelet is és matematikatanárként működött Debrecenben nyugdíjazásáig. Gyermeük nincs, Debrecenben élnek.

GUBMANN

Zoltán és felesége.

Első világháborús őrmester, sok kitüntetéssel. A férj meghalt, még a '30-as évek végén, felesége Auschwitzban fejezte be életét. Ők nevelték egyik unokájukat, Bleier Györgyit, aki Dicker Károly feleségéként fejezte be életét a deportálásban.

- GUSZMANN** Sándor dr. ügyvéd és felesége Szilágyi Rózsi.
Első világháborús hadviselt. A házaspár 1944-ben, Auschwitzban halt meg. Két gyermekük volt. Miklós volt az idősebb, 1929-ben született. Visszajött Auschwitzból, mint fiatal korúnak, Koltai Jenő volt a gyámja. Miklós leérettségizett, majd Gémesre magyarosított. A Zrínyi Katonai Kiadónál dolgozott és Budapesten élt. Későn nősült, gyermekük nem volt. Miklós 1990-ben meghalt. A másik gyermek Katalin, 1932-ben született, Auschwitzban halt meg.
- GUTFREUND** Elemér és felesége, született Pick Jolán.
Első világháborús hadviselt. Fiuk, Henrik, 1928-ban született, nem tért vissza a deportálásból. Egy kislány is származott a házasságból, aki azonban 1942-ben, betegségben meghalt. Elemér visszajött, de egyedül maradt, mert a felesége is meghalt Auschwitzban.
- HERMANN** Izidor és felesége, született Riesz Margit.
Első világháborús hadviselt. Fűszer és gyarmatáru nagykereskedő volt, kft-ként működött. Egy gyermekük volt Dr. H. Jenő, jogi egyetemet végzett. Muszoként halt meg Ukrajnában. A szülők Auschwitzban pusztultak el.
- HIRSCH** Erzsébet, férjezett Steinberger Mihályné.
Szatócsüzelete volt a Gombai utcában. Férjével együtt Auschwitzban végezték be életüket.
- HIRSCH** Béla és felesége.
Első világháborús katona. Szódavízgyártó kisüzeme volt a Hunyadi János utcában. Fia, László epilepsziás volt, gyakori rohamokkal. Végül öngyilkos lett. Béla és felesége is Auschwitzban fejezték be életüket.
- HÖNIG** Dezső és felesége Klein Erzsébet.
Első világháborús hadviselt. Velük együtt lakott a feleség édesanyja, özvegy Klein Lajosné, első világháborús hadiözvegy. Rőfös üzletük volt, ami a hadiözvegy nevéen működött, de ténylegesen H. Dezső vezette. Mindhármukat deportálták Auschwitzba, ahonnan csak Hönigné tért vissza. Továbbra is Monoron lakott fiával, Lászlóval együtt, majd Pestre költöztek és mindketten ott haltak meg.
Hönig László villanyszerelő volt, Budapesten is szakmájában dolgozott, míg 1985-ben szívinfarktus következtében meghalt. Felesége és két leánya továbbra is Pesten élnek. A kisebbik Hönig fiú, Gábor, szűcssegéd volt. Gyomorbetegsége nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a deportálásban meghalt.
- HUPPERT** Gábor fakereskedő és felesége Hajdu Zsuzsi.
Első világháborús tartalékos hadnagy. Nagymúltú, szerteágazó, jómódú, közismert család volt Monoron. Gábornak fatelepe volt Monoron a vasútállomás közelében, a sorompónál, ami azonban gyenge menetelű volt.

Lakóházuk az evangélikus templom szomszédságában volt. Egyébként kitértek voltak. Gábor muszoként halt meg Ukrajnában a hírhedt dorosiczi kórháztűznél, ahol a beteg, tifuszos muszosokra rágyújtották a kórházat, majd a menekülőket a kórház körül lesben álló katonák gépfegyvertűzzel lemészárolták.

Felesége és leánya, Marika életben maradtak. Marika gyógyszerész lett és anyjával együtt Budapesten laktak. Férje egy zsidó fogtechnikus volt, két gyermekük született. Marika a '70-es évek végén öngyilkos lett. Édesanyja a '80-as évek elején halt meg.

Gábor unokatestvére volt Budapesten Dr. Glückstahl Samu, aki a Budapesti Zsidó Hitközség ügyvédeként működött. Dr. Glückstahl leánya, Éva Torontóban él, férje Dr. Philip Rudy pszichológus.

HUPPERT

László dr. ügyvéd és felesége Magda.

A feleség Amerikában született, édesanyja velük együtt élt és szintén amerikai állampolgár volt. Ennek ellenére deportálták őket és egyikük sem élte túl.

KÁLMÁN

György dr. ügyvédjelöltként dolgozott Dr. Rosinger Imre ügyvédnél. Kisújszállási lakos volt, onnan került Monorra. Munkaszolgálatosként halt meg Ukrajnában.

KÁTAI

Imre és felesége.

Gyógyszerész, aki az Ambrus-féle patikát vette meg. Kitértek, két fiuk már kereszténynek született. Deportálásban, illetve fehér karszalagos muszoként haltak meg.

KAUFER

Ármin és felesége Pollák Emma.

Első világháborús hadviselt. A Polacsek fatelepen dolgozott tisztviselőként, majd a zsidótörvények következtében elbocsátották, először ugyanott éjjeliőrként, majd később segédmunkásként dolgozott, idős korában is. Első felesége Weisz Ella, meghalt 1939-ben, 1940-ben újra nősült, unokatestvérét, Pollák Emmát vette feleségül. Pollák Emmának az első házasságából volt egy fia, Scheibner Imre, aki muszoként visszajött Ukrajnából, de ott epilepsziát kapott, majd muszoként halt meg. Az idős házaspár Auschwitzban halt meg.

KAUFER

Jenő, első világháborús zászlós, állami adóügyi tisztviselő. Kivételezettnek számított, 1919-es ellenforradalmi tevékenysége miatt. Nős volt Benjáts Adállal, aki katolikus volt. A házasságból két leány született, Judit és Emmi. A háborút valamennyien túléltek. 1946-ban Koltaira magyarosította a nevét. Súlyos agyér-elmeszesedése miatt a Hárshegy-i szanatóriumba került és ott halt meg. Felesége és Judit nevű leánya már ugyancsak meghaltak. Emmi és

férje, valamint fiuk és annak családja jelenleg is Monoron laknak, Liliom utca 72. szám alatti házukban.

- KAUFER** Tibor, Kaufer Ármin fia.
Kereskedelmi érettségit tett, majd segédmunkásként dolgozott a Polacsek cégnél. 1944. Április 17.-én Hőnig Lászlóval együtt bevonult munkaszolgálatra. 1944. Decembertől deportált volt, majd Gunskirchenben szabadították fel az amerikai csapatok. 1946-ban ő is Koltaira magyarosította a nevét. Rendőrségen dolgozott különböző beosztásokban, jelenleg nyugdíjas alezredes. Felesége keresztény volt, meghalt 1987-ben. Egy leánya és két unokája van.
- KELL** István dr. és neje.
Kikeresztelkedett. A monori maggyár helyi igazgatója volt. Életben maradt és házasságon kívül született leánya szintén.
- KLEIN** Jenő dr. ügyvéd és neje Csengős Rózsi. Pápáról került Monorra a '30-as évek közepén. Egy ideig hitközségi elnök is volt. Nem volt gyermekük. A férj meghalt munkaszolgálatban, a feleség visszajött Auschwitzból és Sátoraljaújhelyre ment újból férjhez. Jelenleg Budapesten él.
- KLEIN** Imre, született 1919-ben.
A Beck Antal cégnél dolgozott tisztviselőként. Törökszentmiklósról került Monorra. 1940-ben behívták muszosnak, kivitték Ukrajnába és ott halt meg. Az ő öccse Klein István szövőmunkás, aki Grosinger Évának volt a vőlegénye. Éva meghalt Auschwitzban, István visszajött és Budapesten megnősült.
- KLEIN** Sándor és felesége.
A férj még a '30-as évek elején meghalt, az özvegy együtt élt két leányával, Katalinnal és Rózsival. A legidősebb gyermeke fiú volt, József.
- KLEIN** József és felesége.
Volt egy leányuk is, Margit, aki 1928-ban született. Gyengén menő fűszerüzletük volt a Kossuth Lajos utcán. Mindhárman meghaltak a deportálásban.
- KLEIN** Lajos első világháborús hősi halott.
- KLEIN** Lipót első világháborús hősi halott.
- KLEIN** Sámuel és felesége.
Ő volt a főkantor Monoron. Négy fia volt: Adolf, József, Tibor és György. Az apa hazatért a munkaszolgálat-deportálásból, utána rövid ideig fényképészkedett Monoron, majd kivándorolt Izraelbe. Felesége és a négy gyerek Auschwitzban mártírhalált halt.

KOMLÓS

Lajos.

Krausz Izrael egykori zsidó tanító fia volt. Nem dolgozott, mert szellemileg visszamaradott volt. Édesanyján és a testvérein kívül mindenki csak Lajoskának hívta. A hitközségtől kapott havi öt pengő segílyt és ismerősök, elsősorban zsidók elküldték néha, hogy hozzon valamit a boltból, vagy vigyen el egy üzenetet és ezért kapott pár fillért.

Munkaszolgálatra sem hívták be. Deportálásban halt meg. Testvérei voltak: Ella, azaz Dr. Fleischer Károlyné, aki 1942-ben természetes halált halt. Mihály, aki Párizsban is élt pár évet, de visszajött és muszoként halt meg. Dezső, aki izr. iskolai tanító volt Pétervásárán. Leánya, Vera élt Monoron Komlóséknál. Visszajött a deportálásból, kivándorolt Izraelbe és ott halt meg pár évvel ezelőtt.

KORDA

Sándor és felesége Deutsch Erzsébet.

A feleség Deutsch Mihály testvére volt. A férj tisztviselőként dolgozott, a feleség háztartásbeli volt. Egy gyermekük volt, Miklós, aki szüleivel együtt Auschwitzban halt meg.

KŐSZEGI

István és felesége Aranka.

Rokonságban voltak a Grozner családdal. A férj még az első világháború előtt jogot hallgatott és két szigorlata hiányzott az egyetem befejezéséhez. A nyakán, egy akkor még gyógyíthatatlan fekélyt kapott és nem fejezte be tanulmányait. Fűszerkereskedést nyitott a Pesti úton, közel az Andrássy úthoz. Az üzlet gyengén ment, igen szegények voltak. Két gyermekük volt: László és a kisebbik, egy leány. Mindketten mozgáskorlátozottak születtek. Az egész család Auschwitzban fejezte be életét.

KOVÁCS

Miklós mérnök és felesége.

A férj első világháborús hadviselt volt. Egy gyermekük volt Éva, aki a háború után férjével együtt Budapesten lakott. Éva barátnője, amíg Monoron laktak, Rosinger Vera volt.

KUGEL

Vilmos és felesége.

Első világháborús hadviselt, hadapród őrmester volt. Egy gyermekük volt, Kati. A család együtt lakott a Kugel szülőkkel. Fűszerüzletük volt a Mátyás király és a Verbőczy utca sarkán. Emellett még kékfestő műhelyük is volt ugyanott. Kocsijuk, lovuk is volt és a határban egy kevés földjük, amelyet Vilmos maga művelt. Vilmos visszajött, felesége és Kati leánya Auschwitzban haltak meg. Újból megnősült, házasságából egy fiúgyermek született, György, aki jelenleg is Monoron él, számítástechnikával foglalkozik. A szülők már nem élnek.

LUKA

György.

Luka Malvin fia, aki házasságon kívül született. Az anya alkalmi munkából élt, fiával együtt. Az anya Auschwitzban, a fia muszoként halt meg.

- LUKÁCS** Lajos és felesége.
Első világháborús katona, súlyos asztmája volt, még a háború előtt meghalt. Az özvegnél lakott albérletben Dr. Kálmán György ügyvédjelölt. Az özvegy Auschwitzban fejezte be életét.
- LUKÁCS** László dr. és felesége Elli.
A monori magyar helyettes igazgatója volt. A férjet behívták munkaszolgálatra, majd orosz fogságba került. A látása nagyon megromlott, ezért az oroszok megoperálták és a műtét sikerült. A fogságból visszatért Monorra. Felesége két súlyos műtéten esett át. Gyermekek nem származottak a házasságból.
- MESZTICZ** László. Egyedül élő idős ember, aki Roth Hermann anyósánál, özvegy Pántinénál lakott. A gettózás során a Gőzmalom utca 14. számú ház leghátsó szobájába volt begettőzva, Auschwitzban halt meg.
- MIKLÓS** László dr. orvos és neje Irma.
Első világháborús hadviselő. 1939-ben született egyetlen gyermekük, Gábor. 1944. júniusában a deportálás előtt öngyilkosok lettek.
- MOSONYI** József és felesége Klein Rózsi.
A feleség manikűrös-pedikűrös volt, aki hívásra házakhoz járt dolgozni. Egy fiuk született. Az események során mindhárman meghaltak.
- NEMES** Jenő és felesége Polacsek Katalin.
Első világháborús katona. A Polacsek-féle fatelepet vezette Monoron, mivel a házassága révén sógora lett Polacseknek. Gyermekek nem voltak, feleségével együtt Auschwitzban haltak meg.
- NEUMANN** Ignác és neje Galbmann Erzsébet.
A férj keresztény férfi volt. A házasság előtti megegyezés alapján a gyermekek zsidó vallásúak lettek. Legidősebb gyermekük László volt, aki 1920-ban született. Elvégezte a polgári iskolát Monoron. Egy darabig ottmaradt Monoron és a szülői háznál segédkezett. Fellépett helybeli műkedvelő színházi előadásokon, vagy Monoron játszó staggione színházak előadásain. Később Pestre került, ott dolgozott. Behívták munkaszolgálatra, Ukrajnába került, ahonnan nem tért vissza.
A többi testvérek mind leányok voltak. Kató volt a legidősebb, utána születtek: Irén, Aranka és Piroška. A vészkorszakot mindnyájan átvészelték.
- PFEIFFER** Izsák dr. főrabbi és neje.
1923-ban került Monorra. Rendkívül nagytudású pap volt, judaisztikai vonalon is, de polgári műveltsége is élvonalbeli volt. Kiváló Ady stílusú

költő is volt. Pap Izsák néven írta költeményeit. Lelkes híve volt a cionizmusnak. A Kolumbusz utcai táborba került, ott ő lett a tábor rabbija. Október 25-én elvitték a nyilasok, később pártszolgálatosnak öltözött cionista fiúk ki akarták szabadítani, de nem fogadta el a kivételező segítséget. Dachauba deportálták, ott még megérte a felszabadulást, de pár nap múlva meghalt.

Felesége és fia életben maradtak. Fia Joél-Marcell, Jeruzsálemben volt orvos, már évekkal ezelőtt ott meghalt. Gyermeke nem maradt utána. Özvegye, Szonja 1992-ben halt meg és könyvtárakat a Cfát-i magyar-zsidó könyvtárnak hagyományozta.

POLACSEK

János és felesége.

Első világháborús hadviselt, tizedes.

Cégfőnöke volt a Polacsek Ignác és Fia cégnevű országosan ismert fakereskedésnek. A '30-as években elköltözött Monorról, mivel Pesterzsébeten a Duna-parton fűrészüzemet és fatelepet alapított, amely a cég legnagyobb és legfontosabb létesítménye volt. Feleségével együtt Auschwitzban halt meg. Egy gyermeke maradt, leány, Juliska, aki visszajött a deportálásból, férjhez ment és jelenleg az USA-ban él.

POPPER

Elemér, a Popper család tagja, a papírkereskedésben dolgozott. Visszatért a deportálásból. Pestre költözött, megnősült és a PIÉRT-nél dolgozott. 1982-ben halt meg. Felesége, Schwarcz Rózsi jelenleg is Budapesten él.

POPPER

Ernő és felesége.

Első világháborús katona volt. Nyomdája volt és ugyanabban a házban könyv- és papírkereskedése a Kossuth Lajos utcában. Mindketten Auschwitzban haltak meg.

POPPER

Sándor és felesége Eibenschütz Erzsébet.

Ő is első világháborús katona, testvére volt Ernőnek. Bádigos műhelye volt, továbbá edény- és vaskereskedése a Petőfi és a Werbőczy utca sarkán. Mindketten Auschwitzban haltak meg. Egy fiúgyermekük volt, István, aki a Begrmann Cenci első férje volt. Ukrajnában muszoként halt meg.

POPPER

László.

Popper Ernő és feleségének fia. Érettségizett, majd utána a nyomdában dolgozott korrektorként és a papírüzletben is segédkezett. Lelkes sportember volt, kiválóan teniszezett és ping-pongozott. Visszajött a munkaszolgálatból és utána a szakmájában dolgozott. Jelenleg nyugdíjasként él Monoron, ahol megválasztották a város első és eddig egyetlen díszpolgárának. Egyedül él, gyermeke nincs.

REINER

Sándor dr. orvos és felesége Korein Erzsébet.

Ügyeskezű sebész volt, a Kossuth Lajos utcában a városházával szemben laktak. Két leányuk volt: Vera (1932) és Ágnes (1934). Mind a négyen Auschwitzban haltak meg.

RÉVÉSZ

Izidor és felesége Kugel Margit.

Tanárként működött a polgári iskolában, német nyelvet és a fiúknak kézimunkát tanított. Egy háború-ellenes kijelentése miatt megjárta a Garany-i internálótábort. „Hallgatni arany, beszélni Garany!” járta akkoriban a mondás. Három gyermekük volt, Márta a legidősebb, 1921-ben született. Érettségizett, visszajött a deportálásból, majd férjhez ment Breier Imréhez, akivel és időközben született leányukkal, Ágival együtt Izraelbe mentek. Imre ott is gépkocsivezetőként dolgozott, míg az 1980-as években, szívinfarktuszban meghalt. Márti özvegy, Kfar Saba városban lakik, nyugdíjasként él. Leányának, Áginak négy gyermeke van, a család egy kibucban lakik.

ROSENSTEIN

Jolán.

Fűszerüzlete volt a Pesti út és a Werbőczy utca sarkán. Özvegy édesanyjával kettesben élt. Vallásos volt, az üzletet szombaton zártan tartotta. A '30-as évek végén férjhez ment Budapestre egy tisztviselőhöz. Gyermeük nem volt. Mindketten meghaltak 1944-ben. Testvére volt özvegy Szántó Adolfnének és Boskowitz Ernőnének, akik Auschwitzban haltak meg.

ROSINGER

Imre dr. ügyvéd és felesége Lili.

Első világháborús hadviselt, az olasz fronton harcolt, mint tartalékos főhadnagy szerelt le. Megszöktek a monori gettóból június 29-én, a téglagyárba való vitel előtti napon, mivel Mozsa Ödönné, keresztény barátjuk jelezte nekik, hogy a vendéglőben a csendőrök beszéltek, hogy másnak viszik a zsidókat a téglagyárba. A szökés este tíz óra után történt, paraszti ruhákba öltözöttek és a temetőn, szőlőkön keresztül Tete-pusztára, Ács András házába, ahol annak felesége Juliska és leányuk Margit lakott még. Dr. Rosingeréknek két gyermekük volt. Vera az idősebb, Péter a fiatalabb. Jelenleg mindketten családjukkal egyetemben Kanadában, Torontóban élnek. Dr. Rosingerék egyébként Rosta névre magyarosítottak.

- ROTH** Hermann és neje, született Pánti Gizella.
Az asszony zsidó vallású volt, mivel édesanyja zsidó volt, míg apja keresztény vallású csendőr volt. A férj első világháborús hadviselt. Utazóügynök volt, a Burst Dávid budapesti rövidárugyár utazója volt, egy nagy kofferral járta az országot. Megelőzően fűszerüzletük volt, és az tönkrement a gazdasági válság idején. Mindkét szülő Auschwitzban halt meg.
A családban három gyermek élt. Imre volt a legidősebb, aki még az anya leány korában született. A házasságkötés során a férj adoptálta Imrét, aki így Roth Imre néven élt, majd munkaszolgálatban meghalt.
Ferenc 1922-ben született, keresztény felesége volt, akitől öt gyermeke született és Svédországba ment, majd ott is halt meg 1990-ben. Gyermekei Debrecenben laknak. A legfiatalabb testvér Irén, aki 1929-ben született, családjával együtt Izraelben él.
- SALAMON** József és felesége Rizuka.
A férj Budapestre járt naponta dolgozni, a Posta alkalmazottja volt, legutoljára, mint magyar királyi postatanácsos. Testvére volt Marcsa, Dr. Baltigh Árpád ügyvéd felesége. Gyermekekük nem volt, mindketten Auschwitzban haltak meg.
- SCHAÁR** Manó és felesége.
A férj kultúrmérnök volt, a Petőfi utcában laktak, a patika közelében. Gyermekekük nem volt, mindketten Auschwitzban haltak meg.
- SCHLEISINGER** Sámuel dr. főrabbi.
Első világháborús tábori rabbi. Elődje volt Monoron Dr. Pfeiffer Izsák főrabbinak. Ő 1922-ben Debrecenbe került vezető főrabbinak. Ott halt meg még a '30-as években.
- SCHULMANN** Bódog dr. gyógyszerész.
Felesége keresztény asszony volt, úgyszintén egyetlen gyermekük, Edit is. Gyógyszertáruk a Petőfi és a Virág utcák sarkán volt. A férj a '30-as évek végén a zsidótörvények hatására öngyilkos lett.
- SCHWARCZ** Sándor és neje Weisz Ilona.
Fűszer- és csemegeüzletük volt a Kossuth Lajos utcában, a volt Huppertné-féle üzlet helyén. A feleségnek nőfodrász műhelye volt a Gőzmalom utca 10. számú házukban, ahol laktak is. A férjet elvitték munkaszolgálatra és Ukrajnában halt meg. Egy gyermekük volt, Miklós, aki anyjával és a velük lakó nagymamával együtt Auschwitzban halt meg.
- SEBŐ** Gábor és felesége.
Fűszerüzletük volt a vasútállomás közelében. Gyermekekük nem volt, mindketten Auschwitzban haltak meg.

- SINGER** Jakab és felesége.
Sánta ember volt, szikgyártó műhelye volt a piactérnél, az ott lévő műhelysoron, az Eibenschütz bádogos műhely mellett. Szerény anyagi körülmények között éltek. 1919-ben a kommün idején ő lett a főszolgabíró, majd a kommün bukása után újból a mesterségét folytatta. Két fiuk volt, Imre és Sándor.
Imre borbélysegéd volt és Vasad községben dolgozott egy mesternél. Keresztény volt a felesége, ő is áttért. A háború után a bazár soron dolgozott, mint zöldségbolt vezető. Jelenleg már nem él. Sándor Budapesten dolgozott egy gyárban a háború előtt. Tagja volt az akkori szociáldemokrata pártnak. Munkaszolgálatosként halt meg.
- STEIN** Adolf és neje Pick Rózsa.
Első világháborús hadviselt. Marhakereskedő volt, 1942-ben Monoron halt meg. Felesége Auschwitzban végezte be életét. Náluk nevelkedett Vermes László, miután édesanyja, Steinné testvére meghalt.
- STEINBERGER** Ferenc és felesége.
Egy időben lakatos műhelye volt Monoron, amelyet a '30-as években felszámolt. Utána sógoránál, Polacsek Jánosnál dolgozott annak pesterzsébeti fűrészüzemében, mint üzemvezető gépész. Első felesége Polacsek Irma volt, aki meghalt. Ebből a házasságból három gyermek származott: Ilona, Katalin és József. A második házasságból Éva nevű leány született, aki visszajött Auschwitzból és jelenleg az USA-ban él. A legidősebb leány, Ilona (Ica) férjhez ment a monori kántor fiához, Dr. Wax Bernáthoz, aki Prágában végzett orvos volt. Különböző gyarmati országokban éltek, a férj ott működött orvosként.
Katalin férjhez ment dr. Szűcs (Schwarcz) Miklós orvoshoz. Katalin Auschwitzban halt meg. Miklós újból megnősült, pár évvel ezelőtt halt meg. József 1919-ben született, érettségizett. Már 1940-ben behívták munkaszolgálatra, kikerült Ukrajnába, ahonnan nem tért vissza.
- STEINBERGER** Mihály és felesége Hirsch Erzsébet. Már mindketten túl voltak az ötvenedik életévükön, amikor házasságot kötöttek. Gyermekekük nem volt. Szatócsüzletük volt a Gombai úton. Mindketten meghaltak Auschwitzban.
- STEINER** József és felesége.
A férj első világháborús katona. Özvegyemberként vette feleségül az ugyancsak özvegy Gárdos Mórnét. A házaspár Auschwitzban halt meg. Steinernek két leánygyermeke volt. Az idősebb Vágó Istvánné, fűszerüzletük volt az Új-telepen, az Attila utcában. Gyermekekük nem volt, mindketten Auschwitzban haltak meg. A fiatalabb lány Magdolna (Dusi)

könyvelőként dolgozott a Beck Antal cégnél. Nem folt férjnél. Ő is Auschwitzban halt meg.

STERN

Jenő és felesége Schwarcz Irma.

Részt vett az első világháborúban. Gyengén menő fűszerüzletük volt a Gőzmalom utca 8-as számú házukban. A feleség testvére volt a Gomba községben lakó Szűcs Arnold, aki Schwarczról magyarosított. A Stern házaspár Auschwitzban halt meg. Gyermekük, Imre, aki később Szekeresre magyarosított, és Rózsi, akit amúgy Csöpinek hívtak, férjhez Futóné. A nagyszülőknél tartózkodott gyakran S. Imre első házasságából származó fia, István (1932), aki Auschwitzban halt meg.

SZEKERES

Imre, Stern Jenőék fia, 1945-ben magyarosította a nevét. Első feleségétől elvált, fia István volt, aki anyjával együtt Auschwitzban halt meg. Imre második felesége Grosinger Margit (Manci) varrónő volt, aki nővéreivel együtt dolgozott. Meghalt Auschwitzban. Közös gyermekük nem volt.

Sz. Imre pár nappal Monor felszabadulása után már megérkezett. Családjából senki sem tért vissza. A rendőrséghez került Monorra, ahol a segédhivatal vezetője volt. Közben megnősült, a harmadik felesége budapesti hölgy volt, Magda. Tőle született leánya, Vera. Imre az 1980-as évek elején halt meg. Leánya egyetemet végzett fordító. Pesten él, egy zsidó filmes a férje.

STRASSZER

László, első világháborús hősi halott.

SZÁNTÓ

Adolf és felesége Rosenstein Szeréna.

Első világháborús katona. Jól menő textilüzlete volt a Kossuth Lajos utcán, a Kátai patika mellett. Meghalt 1937-ben, utána özvegye vitte még tovább az üzletet, majd a háború idején abbahagyták és átadták a boltot volt segédjüknek, Lengyel Zoltánnak. Gyermekük nem volt, a feleség Auschwitzban halt meg.

SZÁNTÓ

Gyula és felesége Szarka Ilona.

Első világháborús katona. Bőrkereskedéssel foglalkozott. A feleség keresztény volt. Gyermekük: Tibor cipészként dolgozott Monoron, jelenleg is ott él, nyugdíjasként. Felesége Lendvai Jolán. A másik fia, Sándor, hentes volt Monoron. Jelenleg is ott él feleségével együtt.

SZÁNTÓ

Sándor, első világháborús hősi halott.

SZÁNTÓ

István és felesége.

Első világháborús hadviselt. Divatáru üzlete volt a Kossuth Lajos utcán, a cukrászda mellett. Két kislánya volt, akik édesanyjukkal együtt Auschwitzban végezték be életüket. István hazatért a deportálásból és továbbra is textilesként dolgozott.

SZÁNTÓ

Soma és felesége Bergl Ida.

Első világháborús hadviselt. A házaspár a '30-as évek elején elvált. Egyikük sem tért vissza a deportálásból. Gyermeük, Margit (Manci), született 1924-ben, hazajött a deportálásból. Később Pestre költözött és moziban dolgozott. Jelenleg is Pesten él, mint nyugdíjas.

SZEGŐ

József és neje Adler Rózsi.

A férj első világháborús hadviselt volt, Amerika elnevezéssel fűszer- és vegyeskereskedésük volt a Kossuth Lajos utcán, szemben a nagy református elemi iskolával. A feleség még 1942-ben meghalt. Két gyermekük volt, az idősebb Ervin (1913), muszoként halt meg Ukrajnában. A fiatalabb Magdolna (Dusi) született 1915-ben, meghalt a deportálásban, apja szintén.

SZEMES

Sándor és felesége.

Rőfös üzletük volt a Kossuth Lajos utcán, a Szántó-féle textilüzlet mellett. Fiuk, Pál a '30-as évek vége felé öngyilkos lett. A házaspár Auschwitzban halt meg.

SZIGETI

család.

Szigeti Lajos 1944-ben hamis papírokkal a Kovács kefégyárban maradt. Egyébként első világháborús hadviselt volt. Ő volt id. Balla Imre apjának legidősebb testvére. János könyvelőként dolgozott a Nemzeti Bankban, az '50-es években halt meg. Ő is bátyja volt id. Balla Imrének. Rózsi id. Balla Imre húga. Férjhez ment Steiner István orvoshoz, aki Szigetire magyarosított. Az ő leánya Ágnes, akinek a férje vegyészmérnök, leányuk és unokájuk Budapesten él.

SZILÁGYI

Ferenc dr. ügyvéd és felesége Benjáts Irma.

Az első felesége még az első világháború előtt meghalt, utána vette feleségül Benjáts Irmát, aki katolikus volt, de a házasság előtt betért a zsidó hitre. Ebből a házasságból két gyermek született. Sándor volt az idősebb, aki 1940-ben bevonult munkaszolgálatra, kikerült Ukrajnába és ott halt meg. Vera, tanítónői oklevelet szerzett, de nem kapott állást. Szüleivel együtt megérte a háború végét és még 1945 nyarán Budapestre költöztek.

Vera még 1940-ben férjhez meg Braun budapesti mérnökhöz, akitől Zsuzsi nevű leánya született. A férj muszoként halt meg. Vera és leánya is az USA-ban élnek, Bostonban, ahol Zsuzsa keramikus művész, a férje vállalkozó. Van két gyermekük, egy fiú és egy leány. Vera is együtt lakik velük. Dr. Szilágyi első házasságából születtek: Rózsi, férjezett dr. Guszmán Sándorné, Piroska, férjezett Korondiné, egy leánya Friderika és egy fia volt. Friderika (Dusi) életben maradt, a fiú meghalt 1944-ben. Miklós ugyancsak ügyvéd volt Gyömrőn. Felesége Kálmán Ágnes volt, dr. Kálmán György ügyvédjelölt húga. Volt egy fiuk is. Mindhárman meghaltak 1944-ben.

SZÖLLŐSI

Zoltán dr. és felesége.

Első világháborús hadviselt, tartalékos főhadnagy, ügyvéd.

A helyi zsidó iskolában iskolaszéki elnök volt. Súlyos beteg volt és 1935-ben meghalt. Két gyermekük volt. Éva, aki tisztviselőként dolgozott a Hermann Kft-nél, majd Pestre költözött. Pár évvel ezelőtt Budapesten közlekedési balesetben meghalt. György, aki a Képcsarnok vállalatnál dolgozott, két leánya van, Budapesten él.

SZÚCS

Arnold és felesége Rebeka (Rebus)

A férj eredeti neve Schwarcz volt, de még fiatal korában magyarosított. A férj testvére volt Stern Jenőné. Rebus testvére volt özv. Friedmann Ernőné (Margit) és unokatestvérei dr. Rosinger Imre ügyvédnek. Arnold első világháborús hadirokkant. Gombán laktak, ahol ők voltak csak zsidók és korcsmájuk volt. Őket nem vitték el, viszont egyetlen gyermeküket, Istvánt behívták munkaszolgálatra, ahonnan nem tért vissza.

SZÚCS

László és felesége Gelbmann. A férj keresztény ember volt, asztalos segédként dolgozott, de csak ritkán volt munkája. A férj még a '30-as években meghalt tüdőbajban. A házasság előtti közös megegyezés alapján a gyermekek zsidó vallásúak lettek. Gyermekük: Ferenc, kőművesek mellett dolgozott Budapesten, balesetben meghalt. József, született 1924-ben, Monoron segéd munkásként dolgozott, ha volt munkahelye. Behívták muszosnak, majd deportálták a Mauthausenben éhen halt. Sári, férjezett Tóth Istvánné, pár évvel ezelőtt meghalt. Sándor aranyművesként dolgozik. Miklós gépkocsivezető. Ilona ugyancsak Monoron él.

SZÚCS

Miklós dr. orvos-fogorvos.

Eredeti neve Schwarcz volt, a háború után magyarosított. Tiszaburáról származott, ahol apjának földbirtoka volt. A numerus clausus miatt az

egyetemet Rómában végezte, ott szerzett diplomát de itthon nem dolgozhatott orvosként. A Polacsek családból nősült, feleségül vette Steinberger Katót, akivel angóranýúl-tenyészetet létesített és a feleség dolgozta fel a nyúlszórt.

Miklós később éjjeliőr lett a Polacsek fatelepen, de közben többször is behívták munkaszolgálatra. 1944 végén Kópházára került, majd onnan Mauthausenbe deportálták és ott érte meg a szabadulást. Felesége nem tért vissza Auschwitzból. Miklós újból megnősült és Monoron folytatott orvosi gyakorlatot. Az 1980-as évek elején halt meg. Második felesége magával hozta a házasságba leánygyermekét, akinek beceneve Őszi volt. Férjnél van és született egy gyermeke is.

THORZS

Artúr és felesége.

Fia volt T. Mór pékmesternek, akinek Kölcsey utca 2. Szám alatt volt a pékműhelye. Artúr testvére volt T. Béla, aki szintén pék volt, részt vett a cionista mozgalomban és még a '30-as évek közepén kivándorolt Palesztinába. Itt maradt felesége és leánya Ilona. Artúrnek fűszerüzlete volt a Pesti úton, a polgári iskola közelében. Első világháborús hadirokkant, gyermekük nem volt. Feleségével együtt Auschwitzban halt meg.

SCHNELLER

Vilmos, Nógrád megyéből, Vanyarc községből került Monorra a '30-as évek végén. Klein Józsefnek volt a rokona, az ő fűszerüzletében segédkezett kifutóként. Muszos, majd deportált volt, ahonnan visszatért. Rövidesen kivándorolt Izraelbe, jelenleg is ott él.

SCHÖNWALD

Imre és Irma (Ágnes).

Debrecenből kerültek Monorra 1940-ben. A szülők kb. 10 h. földet béreltek Monor határában és azon gazdálkodtak. A szülők Auschwitzban haltak meg. Imre a háború után beiratkozott Budapesten az orvosi egyetemre és diplomát szerzett. Irma eredetileg a háború alatt a Grosinger divatszalonban dolgozott. Túlélte a deportálást, visszajött Monorra, majd hamarosan Pestre költözött, ahol rokona divatáru üzletében dolgozott. Jelenleg Ausztráliában él.

VÁGÓ

István és felesége Steiner Margit.

Az Új-telepen volt fűszerüzletük. Gyermeük nem volt. Az asszony testvére volt Steiner Magda (Dusi), aki a Beck cégnél volt könyvelő. A házaspár nem élete túl a háborút.

VERMES

Aladár és neje Pick Anna.

A '30-as években jöttek Monorra. A férj utazóként dolgozott. A feleség meghalt 1938-ban. Rokonuk volt anyai részről Stein Adolfné.

A férj visszajött a deportálásból, Miskolcon telepedett le és az Állami Áruházban dolgozott, mint ruházati eladó. Kazincbarcikán halt meg. A házasságból négy fiúgyermek származott. István a legidősebb, Pécssett lakott, ott is halt meg pár évvel ezelőtt. András cukrász segéd volt, jelenleg Izraelben él, özvegy ember, nyugdíjas. György boltvezető volt Miskolcon, majd Kazincbarcikán, özvegy, jelenleg Debrecenben él, mint nyugdíjas, egy fia van, Péter. László ugyancsak Debrecenben él, mint nyugdíjas áruház igazgató. Megözvegyült, újból megnősült, egy fia van.

VIZSOLYI

Zsigmond.

Első világháborús hadirokkant, tartalékos tiszt. Feleségével és leányával, Valériával a Kölcsey utcában laktak. A leány túlélte a háborút és utána Pesten járt egyetemre, bölcsészhallgatóként.

WALDHAUSER

Sándor és felesége Balog Anna.

Anna volt a legfiatalabb Balog leány, aki 1940-ben ment férjhez az akkor Monoron katonáskodó W. S. zászlóshoz, aki budapesti lakos volt. A férjet később átminősítették muszossá és Ukrajnában meghalt. Anna túlélte a deportálást és kivándorolt az USA-ba és jelenleg is ott él.

WEINTRAUB

Eszter, tanítónő volt az Új-telepi állami elemi iskolában. Egyedül élt, Auschwitzban halt meg.

WEISZ

Imre és felesége Klein Katalin.

A férj órás segédként dolgozott Gellért Manónál, majd később önállósította magát. A feleség a Polacsek fatelepen dolgozott tisztviselőként. Mindketten túléltek a háborút. Pestre költöztek, ahol órajavító műhelyük volt. Gyermekük nem volt. Már mindketten meghaltak.

WEISZ

Izidor. Első világháborús katona.

Amerikába vándorolt ki és ő lett a híres Paprikás Weisz. Felesége az első világháborús hősi halott, Friedmann Ernő leánytestvére.

WEISZ

Sámuel.

Hivatásos katona volt, mint számvivő főtörzsőrmeister ment nyugdíjba. A Virág utca 2-es szám alatti házukban laktak. Voltak gyermekeik és unokáik, de azok nem Monoron laktak. A feleség 1938-ban halt meg, a nagyon öreg férjet deportálták.

WEISZ

Sándor és felesége Ili.

A férj a magyar tisztviselője volt, a feleség háztartásbeli. Budapestről költöztek Monorra, a Virág utca és a Kistói utca sarkán laktak. A férj

muszos volt Ukrajnában, ahonnan visszatért. Felesége ugyancsak megérte a háború végét. Pestre költöztek, később elváltak. Gyermeük nem volt. A férj Virágra magyarosította a nevét.

WENGER

Sándor és felesége.

Az asszony testvére volt Hönig Dezsőnének és az ő házukban laktak. Wenger utazóként dolgozott. Egy leányuk volt, Olga, akit azonban Csöpiként becéztek. A férj túlélte a háborút, a feleség és a leány Auschwitzban haltak meg. Wenger később Virágra magyarosította a nevét és a rendőrségen dolgozott. Budapestre került, ott halt meg.